

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, tel. (0 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

Lietuvos Respublikos Seimo

2025-12-01 Nr. S-204

Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties

komisijai

Kultūros komitetui

DĖL SIŪLYMO PASKELBTI 2029 METUS ATMINTINAIŠ SUTARTINIŲ METAIS

Etninės kultūros globos taryba (toliau – EKGT) teikia Lietuvos Respublikos Seimui siūlymą 2029-uosius metus paskelbti atmintiniais Sutartinių metais pažymint pirmosios paskelbtos sutartinės 200 metų sukaktį.

Sutartinės, pasižyminčios lietuvišką tapatybę ir seniausius jos klotus atspindinčiomis unikaliomis ypatybėmis, yra viena iš keturių Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių, įtrauktų į UNESCO reprezentatyvųjį žmonijos nematerialaus kultūros paveldo sąrašą, kurio tikslas – užtikrinti geresnį nematerialaus kultūros paveldo žinomumą, atkreipti dėmesį į jo svarbą, skatinti tarpkultūrinį dialogą ir pagarbą kultūrų įvairovei. Lietuvos valstybės dėmesį šiai vertybei rodo Lietuvos banko 2019 m. išleista 2 eurų moneta LIETUVA, SUTARTINĖS, kuri prisideda prie sutartinių žinomumo visoje Europoje. Atsižvelgdamas į tai, jog sutartinės į minėtą UNESCO sąrašą buvo įtrauktos 2010 m. lapkričio 16 dieną, Seimas 2023 metais įteisino lapkričio 16-ąją kaip atmintiną Sutartinių dieną, papildydamas Lietuvos Respublikos atmintinų dienų įstatymą.

Siūlymas paskelbti Sutartinių atmintinus metus 2029-aisiais siejamas su 200 metų sukaktimi, kai pirmą kartą buvo paskelbta sutartinė – 1829 m. Simono Stanevičiaus išleistame rinkinyje „Dainos žemaičių“ paskutinioji daina Nr. 30 „Apyneli, taduja“ (orig. „Apinely taduja“) buvo įvardyta terminu *sutartinė*:

„Yra tai viena iš dainų ‘sutartinių’, kurios neseniai Žemaičiuose iš mados ir tikslo išėjo. Jų palaikai Lietuvoj [Aukštaitijoje – EKGT] dar užsiliko. Prie tų dainų būdavo trimitai arba ilgos trūbos statinės iš medžio, kurios vėl, kaip ir dainos, ‘sutartinėmis’ vadinos. Tos trūbos dabar nėra pažįstamos ir nuo senųjų tikrai atmenamos“ (Stanevičius, Simonas. *Dainos žemaičių*. Vilnius:

Valstybinė grožinės literatūros leidykla, 1954, p. 126).

S. Stanevičius 1829 m. rinkinyje sutartinės „Apyneli, taduja“ paskelbė tik žodžius, o 1833 m. sudarytame rinkinyje „Pažymės žemaitiškos gaidos“ pateikė ir šios sutartinės melodiją.

Pabrėždami, kad sutartinės, sulaukusios tarptautinio pripažinimo kaip viena iš ryškiausių lietuviškų nematerialaus kultūros paveldo vertybių, yra reikšminga Lietuvos įvaizdžio bei nacionalinės kultūros dalis, prašome apsvarstyti EKG T siūlymą paskelbti 2029-uosius metus atmintiniais Sutartinių metais, patvirtinant Seimo nutarimu.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

